

**FINDING AND RECOMMENDATIONS ON READING ALOUD ERRORS TO BILINGUAL
TURKISH STUDENT (ROMANIA SAMPLE)¹**

**İKİ DİLLİ TÜRK ÇOCUKLARININ SESLİ OKUMA HATALARI ÜZERİNE TESPİT VE
ÖNERİLER (ROMANYA ÖRNEĞİ) ²**

Mehmet KARA³ & Mete Yusuf USTABULUT⁴

ABSTRACT

The main aim of this study is to identify reading aloud errors of the bilingual Turkish children while teaching standard Turkish to them and to show the methods and techniques that can be used to correct these reading aloud errors. Due to the contribution of reading aloud to multiple language skills, detecting of errors made during reading aloud and their eliminations will contribute greatly to the development of reading, listening, speaking and writing skills. In this study, 16 different reading aloud errors were detected. These errors were 16 different reading aloud errors under two main headings as pronunciation and posture. They were repeating words, repeating syllables, eliding syllables, eliding sounds, elision, pronunciation, crosstalk, spelling mistakes, uttering failure, adding sounds, adding syllables, adding words, uncontrolled breathing, arrest, tracking with fingers, leaning while reading. In this study, the text "Olive Cube" with 812 words was designated as an application text on the basis of students' proficiency levels. The students were made to read aloud the text and the data was collected by video recording while the students were reading. This study is an observational, descriptive model of qualitative research built upon video recording, video decoding and observation. The data was obtained according to proficiency levels, genders and marriage types. As a result of the study, totally 4689 errors were recorded in all of the proficiency classes. In all of the classes most errors were made in repeating words. It was shown that as the students' levels increased, their error numbers decreased. When we measured all the reading aloud errors in all the proficiency classes according to students' genders, it was emerged that the average errors that the female students made was lower than those of male students. Female students did all errors less than male students. When we evaluated the students' reading aloud errors regarding their parents' marriage types, the error making means of students with both Turkish mothers and fathers was less than those who were born within mixed marriages. The students born in a mixed marriage did all the types of errors more than the students with Turkish parents. As to suggestions, reading aloud techniques have been mentioned.

Key Words: Reading Aloud, Bilingualism, Reading Aloud Techniques.

¹ Bu çalışma ikinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Bu çalışma Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi tarafından düzenlenen "1. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

³ Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fak. Türkçe Eğitimi Bölümü, mehmeta@gazi.edu.tr

⁴ Türk Dili Okutmanı, Bayburt Üniversitesi, meteyusufustabulut@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı Romanya'nın Köstence ve Bükreş şehirlerindeki iki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde karşılaşılan sesli okuma hatalarını tespit etmek, hedef kitlenin sesli okuma hatalarını düzeltmek için kullanılacak teknikleri ortaya koymaktır. Sesli okuma yöntemi, birden çok dil becerisinin gelişimine katkı sağlar. Bu yöntem sırasında öğrencilerin yaptığı hataları tespit etmek, onların okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin gelişimine büyük katkı sağlayacaktır. İki dilli Türk çocuklarının sesli okuma hatalarının incelendiği bu çalışmada 16 farklı sesli okuma hatası tespit edilmiş ve bu hatalar sesletim ve duruş olmak üzere iki ana başlık adı altında incelenmiştir. Bu incelemede; kelime tekrarı, hece tekrarı, hece atlama, ses atlama, ses düşmesi, telaffuz, ses karışması, heceleme yanlışı, ses çıkarmama, ses ekleme, hece ekleme, kelime ekleme, nefes kontrolü yapamamak, tutulma, el ile takip etme, eğilerek okuma olmak üzere 16 farklı sesli okuma hatası üzerinde durulmuştur. Çalışmada, öğrencilerin seviyeleri de düşünülerek 812 kelimelik "Zeytin Küpü" adlı metin, uygulama metni olarak belirlenmiştir. Bu metin, öğrencilere sesli olarak okutulmuş ve öğrencilerin okumaları videoya kaydedilerek veriler toplanmıştır. Bu çalışma, video kayıt, kaydı deşifre etme ve gözleme dayalı nitel bir araştırmanın betimleyici, tanımlayıcı modeli uygulanmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda elde edilen veriler, öğrencilerin; seviyelerine, cinsiyetine ve evlilik türüne göre incelenmiştir. Çalışmanın neticesinde bütün kurlarda toplam 4689 hata tespit edilmiştir. Tüm seviyelerde öğrenciler tarafından en çok yapılan hatanın kelime tekrarı olduğu görülmüştür. Seviyeler ilerledikçe öğrencilerin hata sayıları azaldığı belirlenmiştir. Bütün seviyelerdeki öğrencilerin sesli okuma hataları cinsiyete göre değerlendirildiğinde, kız öğrencilerin hata yapma ortalamalarının, erkek öğrencilere göre daha az olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerinin sesli okuma hataları anne ve babalarının evlilik türlerine göre değerlendirildiğinde, anne ve babası Türk olan çocukların hata yapma ortalamaları, karma evlilikten doğan çocukların hata yapma ortalamalarından daha azdır. Tüm hata türlerine göre karma evlilikten doğan çocukların sesli okuma hataları, anne babası Türk olan çocuklara göre daha fazladır. Sonuç kısmında birtakım değerlendirmeler yapılmış ve öneriler kısmında ise sesli okumanın daha iyi olabilmesi için bazı tekniklerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sesli Okuma, İki Dilli, Sesli Okuma Teknikleri.

1. GİRİŞ

Romanya'daki Türklerin tarihi çok eskiye dayanmaktadır. Tarihçi M. Ali Ekrem'e göre Romanya'da Daklar ile beraber İskitlerde yaşamaktaydı (Ekrem,1994;1601). Daha sonra bu bölgeye Sarmatlar ve Keltler gelerek M.Ö. 280'li yıllarda Tuna nehri boylarında bugünkü Silistre, Maçın, İsakça gibi kasabaların temellerini atmışlardır (Ülküsal,1976;84). III. yüzyıldan itibaren bölgede Türk boyu Hunlar ve Avarları görmekteyiz. Hunlardan sonra bölgeye Avarlar gelmiştir. Avarlar Orta Tuna, Baserabya'nın güneyinde ve Dobruca bölgesinde yaşadıklarına dair kanıtlar bulunmaktadır. Türk ve yabancı kaynaklara göre Dobruca'ya ve Balkanların diğer bölgelerine yerleşen ilk Karadeniz'in Türkleri Peçenekler ve Kumanlardır. IX. yüzyılda Moldova'nın güneyine yerleşen Peçenek Türkleri'nin önemli bir kısmı 1048 yılında Bizans'la vardıkları bir anlaşma gereğince Kegenes adlı reisleri ile birlikte şimdiki Dobruca topraklarına yerleşmişlerdir (Ekrem,1993;1601).

Osmanlıların Balkanlara geçişi 1354 Gelibolu ile başlamış,1389 yılında Kosova Savaşı ile sürmüş yaklaşık 30 yıl gibi bir zaman diliminde bölgenin fethi gerçekleşmiştir.1444 yılındaki Varna Savaşı ile Dobruca bölgesinde etnografik değişiklikler meydana geldi; Köy isimleri Türkçeleşti, Türk asıllı kişiler bölgeye yerleştirildi, şehirler ve kaleler Osmanlı ordusunun eline geçmiştir. Ancak Osmanlı hâkimiyetinin en çok hissedildiği zaman Fatih Sultan Mehmet zamanıdır. Osmanlı Devleti, Dobruca bölgesini tamamen ele geçirdiği zaman Anadolu'dan

Yörükleri, Karadeniz’de yaşayan Tatar Türklerini bölgeye yerleştirmiştir. Bu yerleştirme gayretleri II. Beyazıt ve Yavuz Sultan Selim döneminde de hız kesmeden devam etmiştir. Türk dilinin bölgedeki hâkimiyeti iyiden iyiye kuvvetlenmiş ve buna bağlı olarak değişik ağız özellikleri ortaya çıkmıştır. Osmanlıların, Tuna’nın alt bölgesine Anadolu insanını getirip yerleştirmesiyle XVII. yüzyılın başlarında artık Dobruca bölgesi tamamen Türkleşmiştir. Ayrıca 1593-95 yılları arasında pek çok Tatar Türk’ü Bucak’tan Dobruca’ya gelmişlerdir. 1711 Prut antlaşmasına kadar Osmanlı Devleti bölgedeki hâkimiyetini tek elden sürdürmüştür. Bu anlaşmadan sonra daha da güçlenen Rus birlikleri 1768’den itibaren Dobruca bölgesini işgal etmiştir. 1774 Küçük Kaynarca antlaşmasıyla Dobruca’nın hemen ötesindeki Kili, Akkermen ve Kırım toprakları kaybedilmiştir. Kırım’ın yitilmesi ile Tatar Türklerinin bir kısmı Dobruca bölgesine yerleştirilmiştir. Türk-Rus savaşları 1768-1856 tarihleri arasında sürekli olarak Ruslar Dobruca bölgesini işgal etmiş, önemli yıkımlara sebep olmuşlardır. 1877-1878 Osmanlı-Rus harbi sırasında, Gazi Osman Paşa karşısındaki Ruslar, önce yenilgiye uğrar. Ruslar tarafından bağımsızlık sözü verilen Romenler harbe katılınca 1878 yılında Osmanlı ordusu yenilir. 13 Temmuz 1878 Berlin antlaşması ile Romanya bağımsızlığına kavuşur ve bunun sonucunda Kuzey Dobruca Romanya’ya, Güney Dobruca ise Bulgaristan’a verilir.

Dobruca ve Baserabya bölgelerinde bulunan Türklerin büyük bir bölümü, 1877-1878 Osmanlı-Rus- savaşından sonra Anadolu’ya göçmeye başlamış ve 1910 yılından sonra göç çok azalmıştır. Fakat 1920’lerden itibaren Romanya’dan Türkiye’ye yapılan göçlerde, yeniden bir hareketlilik yaşanmıştır. 1923-1940 yılları arasında Romanya’dan Türkiye’ye 120.000’e yakın göçmen gelmiştir.

1945 yılında Romanya Komünist rejime geçmiştir. Rejim değişikliğinden sonra Türkiye olan ilişkiler durma noktasına gelmiştir. İlişkilerin durma noktasına gelmesiyle Romanya’dan Türkiye’ye gerçekleşen göçlerde de büyük azalmalar meydana gelmiştir. Komünist baskının arttığı bu yıllarda Türklerin büyük bir kısmına tehcir uygulanmış, böylece yoğun oldukları Dobruca bölgesindeki etkinlikleri de azalmıştır. 1989 yılında gerçekleştirilen rejim değişikliğinden sonra Romanya’da her alanda yenilikler meydana gelmeye başlamıştır. Türk topluluğu da bu yeniliklerden faydalanmıştır. Türk topluluğu 1989 yılında Romanya Müslüman Demokrat Birliğini kurmuşlar, ancak anlaşmazlık sebebiyle bu birlik ikiye ayrılmıştır; Romanya Demokrat Türk Birliği ve Romanya Müslüman Tatar Türklerinin Demokrat Birliği.

Romanya’da Osmanlı Devleti’nden ve özellikle komünist rejimden sonra gelen resmî olmayan rakamlara göre 70.000’e yakın Türk bulunmaktadır. Bu Türk nüfusunun çocukları ise zaman içerisinde iki dilli olmuş, ana dillerini öğrenmek için okullara ve 2011 yılında faaliyete başlamış olan Yunus Emre Enstitülerine gitmektedirler.

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı, iki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde karşılaşılan sesli okuma hatalarını tespit etmek ve hedef kitlenin sesli okuma hatalarını düzeltmede kullanılabilecek teknikleri önermektir.

İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretimi üzerine az sayıda çalışma yapılması, bu alanda ciddi bir eksikliğin olduğunu göstermektedir. Bu eksikliklerden biri de “Sesli okuma hatalarının tespit edilmesi ve bu hataların düzeltilmesi için kullanılabilecek yöntem ve tekniklerin belirlenmesidir.” İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretiminin giderek yaygınlaştığı ve buna paralel olarak ana dilini öğrenmek isteyen Türklerin sayısının hızla arttığı düşünüldüğünde, dil öğrenmenin en önemli ve en kolay yolu olan okuma eğitime ve okuma eğitiminin bir yöntemi olan sesli okuma eğitime gerekli önemin verilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Sesli okuma eğitimi sadece okuma eğitime katkı sağlayan bir dil becerisi değildir. Doğrudan konuşma ve dinleme becerisine, dolaylı yoldan ise yazma becerisine katkı sağlayan bir yöntemdir. Akyol ve Temur 2003 yılında yaptıkları “İlköğretim 3. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Düzeyleri ve Sesli Okuma Hataları” adlı çalışmalarında okuma hataları üzerine yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğunu, yapılan çalışmaların ise doğrudan okuma hatalarını bulmaya yönelik olmadığını, yurt dışında yapılan çalışmaların çokluğunun konunun önemini açıkça ortaya koyduğunu belirtmişlerdir.

2.1. Problem Durumu

Gelişen teknolojiyle birlikte giderek küçülen dünyamızda, farklı bir toplumda yaşayıp iki dilli olan bir bireyin ana dilini bilmesinin önemi gittikçe artmaktadır. Bireyin kendi kültürünü ve kimliğini kaybetmemesi ve diğer dil ve kültürlerle karşı daha hoşgörülü ve uyumlu olması için iki dilli bireyin ana dilindeki bir metni düzgün bir şekilde okuyup kendini ifade etmesi gerekmektedir. İki dilli bireyler bulunduğu toplumun dilini daha çok konuşurken ana dilini çok az konuşmaktadır. İki dilli birey, ana dilini daha kolay bir şekilde edinmek için okuma eğitimi pratik yapılmalıdır. Bilindiği gibi okuma eğitimi becerisinin gelişiminde en çok kullanılan yöntem ve tekniklerinden biri de sesli okuma yöntemidir.

Yapılan çalışmalarda, sesli okumanın sessiz okuma için bir temel olduğu ve bu temel bilgi verildikten sonra, sesli okumanın bırakılıp sessiz okumaya geçilmesi gerektiği belirtilmiştir. *Matbaacılıkta hızlı gelişmeler kaydedildi, kitaplarda yazım ve noktalama hataları azalmaya başladı. Böylece sesli okuma yerine sessiz okuma gündeme geldi. Sessiz okumanın yararına ilişkin görüşler ise 1970’li yıllarda üst düzeye çıktı. Eğitimciler “Okumak anlamaktır.” görüşünü ileri sürerek kelimeleri tanımak ve anlamak için sesli okumanın gerekli olmadığını açıkladılar (Güneş, 2011;8).*

Biz de dil öğreniminde bireyin özellikle konuşma ve anlama becerisinin gelişiminde sessiz okuma yönteminin tek başına yeterli olmadığını, hatta sesli okumanın daha önemli olduğunu düşünmekteyiz. Özellikle bilişsel kuramlar ve öğrenci merkezli yaklaşımların ön plana çıkmasıyla diğer öğrenme alanlarında olduğu gibi iki dilli bireylere ana dilini öğretiminde de

öğrenci merkezli dil öğretimine ihtiyaç duyulmuştur. Öğrenci merkezli dil eğitiminde öğrenci aktif durumda olmalıdır. Sesli okuma çalışmaları da öğrencileri aktif tutan çalışmalardır. Sesli okuma yöntemi, somut bir veri olmasından dolayı sadece okuma becerisini gelişiminde değil; aynı zamanda dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin gelişimine de büyük katkı sağlamaktadır. Sesli okuma sırasında yapılan hataların tespiti ve bu hataların ortadan kaldırılması; bireyin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin gelişimine büyük katkı sağlayacaktır.

Bu görüşlerden hareketle araştırmanın ana problemi “Türkçe öğrenen iki dilli Türk çocuklarının metin okurken sesli okumada ve sesletimde kendilerine özgü hangi temel hataları, niçin yapmaktadırlar? Buradaki tespitlerden hareketle hedef kitlenin konuşmadaki sesletim hataları hangi yöntem ve tekniklerle düzeltilebilir? Belirlenen araştırma problemine aşağıdaki alt problem ile yanıt aranmıştır.

2.2. Alt Problemleri

1. A (A1, A2) kurundaki iki dilli Türk çocuklarının toplam sesli okuma hataları nelerdir?
2. A (A1, A2) kurundaki iki dilli Türk çocuklarının cinsiyete göre ortalama sesli okuma hataları nelerdir?
3. A (A1, A2) kurundaki iki dilli Türk çocuklarının anne ve babalarının evlilik türüne (karma) göre ortalama sesli okuma hataları nelerdir?
4. B (B1, B2) kurundaki iki dilli Türk çocuklarının toplam sesli okuma hataları nelerdir?
5. B (B1, B2) kurundaki iki dilli Türk çocuklarının cinsiyete göre ortalama sesli okuma hataları nelerdir?
6. B (B1, B2) kurundaki iki dilli Türk çocuklarının anne ve babalarının evlilik türüne (karma) göre ortalama sesli okuma hataları nelerdir?
7. C (C1, C2) kurundaki iki dilli Türk çocuklarının toplam sesli okuma hataları nelerdir?
8. C (C1, C2) kurundaki iki dilli Türk çocuklarının cinsiyete göre ortalama sesli okuma hataları nelerdir?
9. C (C1, C2) kurundaki iki dilli Türk çocuklarının anne ve babalarının evlilik (karma) türüne göre ortalama sesli okuma hataları nelerdir?
10. C (C1, C2) kurundaki iki dilli Türk çocuklarının bütün seviyelerine göre sesli okuma hataları nelerdir?
11. İki dilli Türk çocuklarının bütün seviyelerde, cinsiyete göre ortalama sesli okuma hataları nelerdir?
12. İki dilli Türk çocuklarının bütün seviyelerde, öğrencilerin anne ve babalarının evlilik (karma) türlerine göre ortalama sesli okuma hataları nelerdir?

2.3. Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları aşağıda sunulmuştur:

1. Araştırmada alınan örneklemin iki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğrendikleri varsayılmıştır.
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin üyesi olduğu dil gurubunu (A1.2, A2, B1, B1.3 B2, C1, C2) temsil edebilecek yeterlikte oldukları varsayılmıştır.
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin uygulama aşamasında okudukları metni araştırmayı bilerek ve isteyerek okudukları varsayılmıştır.
4. Çevresel faktörler, öğrencilerin okuma hatalarını eşit düzeyde etkilediği varsayılmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama teknikleri ve veri çözümleme tekniklerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel bir nitelik taşımaktadır. Bu çalışma, video kayıt, kaydı deşifre etme ve gözleme dayalı nitel bir araştırmanın betimleyici, tanımlayıcı modelidir.

3.2. Evren ve Örneklem

Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Eğitim ve Öğretim Merkezi (YETEM) verilerine göre Romanya'daki Enstitülerde 350 öğrenci eğitim görmektedir. Romanya Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda seçmeli olarak Türkiye Türkçesi dersi alan 1000 öğrenci bulunmaktadır. Dolayısıyla araştırmanın evreni 1350 öğrenci olarak belirlenmiştir. Örneklem ise A1, A2, B1, B1.3, B2, C1 ve C2 düzeylerinde Köstence'den 20, Bükreş'ten 15 öğrenciden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin 18'i kız, 17'si erkektir. Ayrıca 18'nin anne ve babaları karma evlilik yapmış, 17'sinin anne babaları ise tek tip evlilik (anne-baba Türk) yapmıştır. Öğrenci sayısının sınırlı tutulmasının sebebi alt problemlerin çok olması ve incelemenin detaylı olarak yapılmak istenmesidir.

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışmada, öğrencilerin seviyeleri de düşünülerek 812 kelimelik "Zeytin Küpü" adlı metin, uzman görüşleri doğrultusunda uygulama metni olarak belirlenmiştir. Bu metin, öğrencilere sesli olarak okutulmuş ve öğrencilerin okumaları videoya kaydedilerek veriler toplanmıştır. Elde edilen bu veriler, araştırmada bulguların yorumlanmasında ve önerilerin sunulmasında kuramsal çerçeveyi oluşturacaktır. Örneklemdeki öğrenci sayısının az olmasının başlıca sebebi, özellikle katılımın gönüllülük esasına dayalı olmasındandır.

3.4. Verilerin Analizi

Çalışma sonunda elde edilen veriler kayıt deşifre yöntemi ile analiz edilmiş ve daha sonra iki dilli Türk öğrencilerin Türkçe bir metni sesli okurken yaptıkları hatalar (kelime tekrar etme, hece tekrar etme, hece atlama, ses atlama, ses düşmesi, telaffuz, ses karışması, heceleme yanlışlığı, ses çıkaramama, ses ekleme, hece ekleme, kelime ekleme, nefes kontrolü yapamamak, tutulma, el ile takip, eğilerek okuma) tek tek, seviyelerine, cinsiyete ve evlilik türüne göre incelenmiştir.

4. BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğrencilerden toplanan verilerin analizleri sonucunda elde edilen bulgular, araştırmanın alt problemlerine göre düzenlenerek yorumlanmıştır.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorum

1. A Kurundaki İki Dilli Türk Çocuklarının Toplam Sesli Okuma Hataları

Tablo 1- A kuru öğrencilerinin yaptığı sesli okuma hata sayıları

Hatalar	A Kuru		Toplam Hata Sayısı
	A1.2 Seviyesi	A2 seviyesi	
KTE	177	130	307
HTE	147	143	290
HA	122	103	225
HE	107	63	170
SA	87	78	165
SD	141	121	262
Te	75	41	116
SK	127	106	233
HY	89	62	151
SÇ	218	99	317
SE	77	57	134
KE	83	37	120
NKY	52	15	67
ET	33	6	39
EO	42	8	50
T	36	10	46
Toplam	1613	1079	2692

A kuru öğrencileri toplamda 2692 hata yapmıştır. Öğrenciler en çok hatayı ses çıkaramamada (317) yapmışlardır. Bu hatlar sırasıyla; kelime tekrar etme (307), hece tekrar etme (290), ses düşmesi (262), ses karışması (233), hece atlama (225), hece ekleme (170), ses atlama (165), heceleme yanlış (151), ses ekleme (134), kelime ekleme (120), telaffuz (116), nefes kontrolü yapamamak (67), eğilerek okuma (50), tutulma (46), el ile takip (39) hatalarıdır.

A kuru öğrencileri genel olarak değerlendirildiğinde, harfleri ve sesleri yeni tanıdıkları için en fazla hatayı ses çıkaramamada yapmışlardır. Öğrencilerin A1.2 seviyesindeki yaptığı hataların birçoğu, A2 seviyesinde azaldığı görülmüştür.

2. A Kurundaki İki Dilli Türk Çocuklarının Cinsiyete Göre Sesli Okuma Hataları

Tablo 2- A kuru öğrencilerinin cinsiyete göre ortalama hata sayıları

Hatalar	A Kuru	
	Kız	Erkek
KTE	26,2	35,2
HTE	23,2	34,8
HA	19,8	25,2
HE	10,4	23,6
SA	12,8	20,2
SD	21,8	24,6
Te	8,8	14,4
SK	20,4	26,2
HY	13,2	17
SÇ	24	39,4
SE	8,6	18,2
KE	5,4	18,6
NKY	2,8	10,6
ET	3	4,8
EO	4	6
T	2,4	6,8
Toplam Ortalama	12,925	20,35

A kurundaki kız öğrencilerin ortalama hata sayısı 12,925'tir. Erkek öğrencilerin ise 20,35'tir. Kız öğrenciler; kelime tekrar etme, hece tekrar etme, hece atlama, hece ekleme, ses atlama, ses düşmesi, talaffuz, ses karışması, heceleme yanlışsı, ses çıkaramama, ses ekleme, kelime ekleme, nefes kontrolü yapamamak, eli ile takip, eğilerek okuma ve tutulma hatalarını erkek öğrencilere göre daha az yapmıştır.

A kuru öğrencilerinin sesli okuma hatalarını cinsiyete göre değerlendirildiğinde, kız öğrencilerin hata yapma ortalamaları 12,925'tir. Erkek öğrencilerin ise 20,35'tir. A kurundaki kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre daha başarılıdır. Kız öğrenciler bütün hataları erkek öğrencilere göre daha az yapmışlardır

3. A Kurundaki İki Dilli Türk Çocuklarının Anne ve Babalarının Evlilik Türüne Göre Sesli Okuma Hataları

Tablo3- A kuru öğrencilerinin anne ve babalarının evlilik türüne göre ortalama hata sayıları

Hatalar	A Kuru	
	Karma Evlilik	Türk- Türk Evlilik
KTE	38	23,4
HTE	38	20
HA	27,6	17,4
HE	24	10
SA	19,6	13,4
SD	29,6	22,8
Te	16,6	6,6
SK	32,4	14,2
HY	16,6	13,6
SÇ	41	22,4
SE	17,8	9
KE	18,8	5,2
NKY	10,6	2,8
ET	4,8	3

EO	6,2	3,8
T	6,4	2,8
Toplam	21,75	11,9

A kuru öğrencilerinin anne ve babasının evlilik türlerine göre hata oranlarında; karma evlilikten doğan çocukların sesli okuma hata sayısı ortalamaları 21,75'tir. Türk anne babadan doğan çocukların ise 11,9'dur. Karma evlilikten doğan çocukların kelime tekrar etme, hece tekrar etme, hece atlama, hece ekleme, ses atlama, ses düşmesi, talaffuz, ses karışması, heceleme yanlışı, ses çıkaramama, ses ekleme, kelime ekleme, nefes kontrolü yapamamak, eli ile takip, eğilerek okuma ve tutulma hatalarını; Türk anne babadan doğan çocuklara göre daha fazla yapmıştır.

A kuru öğrencilerinin sesli okuma hataları anne ve babalarının evlilik türlerine göre değerlendirildiğinde, anne ve babası Türk olan çocukların hata yapma ortalamaları 11,9'ken, karma evlilikten doğan çocukların hata yapma ortalamaları ise 21,75'tir. Karma evlilikten doğan çocuklar bütün hataları, anne babası Türk olan çocuklardan daha fazla yapmışlardır. Bu anne ya da babanın yabancı olmasından ve evde konuşulan dilin Türkçe olmamasından kaynaklanmaktadır. Anne ya da babadan birinin evde yabancı bir dil konuşması çocuğun Türkçe ile olan bağı azaltmakta hata yapma oranını ise arttırmaktadır.

4. B Kurundaki İki Dilli Türk Çocuklarının Toplam Sesli Okuma Hataları

Tablo 4- B kuru öğrencilerinin yaptığı sesli okuma hata sayıları

Hatalar	B Kuru			Toplam Hata Sayısı
	B1 Seviyesi	B1.3 Seviyesi	B2 Seviyesi	
KTE	104	82	60	246
HTE	104	78	55	237
HA	76	72	44	192
HE	34	18	11	63
SA	60	48	36	144
SD	69	49	42	160
Te	18	15	10	43
SK	72	41	54	167
HY	49	33	27	109
SÇ	76	65	34	175
SE	38	30	20	88
KE	12	9	7	28
NKY	5	4	2	11
ET	2	3	1	6
EO	5	3	1	9
T	3	4	1	8
Toplam	727	552	405	1684

B kuru öğrencileri toplam 1684 kez hata yapmışlardır. En çok hatayı kelime tekrar etmede (246) yapmışlardır. Bu hatalar sırasıyla; hece tekrar etme (237), hece atlama (192), ses çıkaramama (175), ses karışması (167), ses düşmesi (160), ses atlama (144) heceleme yanlış (109), ses ekleme (88), hece ekleme (63), telaffuz (43) kelime ekleme (28), nefes kontrolü yapamamak (11), eğilerek okuma (9), tutulma (8) ve el ile takip (6) şeklindedir.

B kurunda öğrenciler en çok hatayı kelime tekrar etmede yapmışlardır. Ses çıkaramama hatasını A kuruna göre daha az yapmışlardır. Ayrıca bu seviyede duruş hatalarında da büyük bir azalma söz konusudur.

5. B Kurundaki İki Dilli Türk Çocuklarının Cinsiyete Göre Sesli Okuma Hataları

Tablo 5- Kuru öğrencilerinin cinsiyete göre ortalama hata sayıları

Hatalar	B Kuru	
	Kız	Erkek
KTE	13,75	18,857
HTE	12,625	18,857
HA	9,75	14,714
HE	3,375	5,285
SA	8,325	11
SD	10,625	11,285
Te	2,375	3,428
SK	11	11,857
HY	7,25	7,857
SÇ	11	11
SE	5	6,571
KE	1,125	2,714
NKY	0,625	0,857
ET	0,375	0,428
EO	0,5	0,714
T	0,375	0,571
Toplam	6,129	7,874

B kurundaki kız öğrencilerin ortalama hata sayıları 6,129'dur. Erkek öğrencilerin ise 7,874'tür. Kız öğrenciler; kelime tekrar etme, hece tekrar etme, hece atlama, hece ekleme, ses atlama, ses düşmesi, telaffuz, ses karışması, heceleme yanlış, ses ekleme, kelime ekleme, nefes kontrolü yapamamak, eli ile takip, eğilerek okuma ve tutulma hatalarını erkek öğrencilere göre daha az yapmıştır. Ses çıkaramama hatasını ise her ikise de aynı ortalama da yapmıştır.

B kuru öğrencilerinin sesli okuma hataları cinsiyete göre değerlendirildiğinde kız öğrencilerin hata yapma ortalamaları 6,129'dur. Erkek öğrencilerin ise 7,874'tür. B kurundaki kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre daha başarılıdır. Kız öğrenciler ile erkek öğrenciler ses çıkaramama hatasını aynı oranda yapmışlardır. Diğer hata türlerinin tamamında erkek öğrenciler, kız öğrencilere göre daha fazla hata yapmışlardır.

6. B Kurundaki İki Dilli Türk Çocuklarının Anne ve Babalarının Evlilik Türüne Göre Sesli Okuma Hataları

Tablo 6- B Kuru öğrencilerinin anne ve babalarının evlilik türüne göre ortalama hata sayıları

Hatalar	B Kuru	
	Karma Evlilik	Türk- Türk Evlilik
KTE	19,714	13
HTE	18,857	12,625
HA	14,714	9,75
HE	5	3,625
SA	10,857	8,75
SD	11,857	10,125
Te	3,571	2,25
SK	13	10
HY	7,428	7,625
SÇ	12,857	9,375
SE	7	4,625
KE	2,714	1,125
NKY	0,857	0,625
ET	0,285	0,5
EO	0,571	0,625
T	0,571	0,375
Toplam	8,112	5,937

B kuru öğrencilerinin anne ve babasının evlilik türlerine göre hata oranlarında; karma evlilikten doğan çocukların sesli okuma hata sayısı ortalamaları 8.112'dir. Türk anne ve babadan doğan çocukların ise 5,937'dir. Karma evlilikten doğan çocukların kelime tekrar etme, hece tekrar etme, hece atlama, hece ekleme, ses atlama, ses düşmesi, telaffuz, ses karışması, ses çıkaramama, ses ekleme, kelime ekleme, nefes kontrolü yapamamak, eli ile takip, eğilerek okuma ve tutulma hatalarını; Türk anne ve babadan doğan çocuklara göre daha fazla yapmıştır. Heceleme yanlışı, el ile takip ve eğilerek okuma hatalarını ise daha az yapmıştır.

B kuru öğrencilerinin sesli okuma hataları anne ve babalarının evlilik türlerine göre değerlendirildiğinde, anne ve babası Türk olan çocukların hata yapma ortalamaları 5,937'yken, karma evlilikten doğan çocukların hata yapma ortalamaları ise 8.112'dir. Karma evlilikten doğan çocuklar heceleme yanlışı, el ile takip ve eğilerek okuma hatalarını, anne babası Türk olan çocuklara göre daha az yapmışlardır. Diğer hata türlerinde ise anne babası Türk olan öğrencilere göre daha fazla yapmışlardır. Bu anne ya da babanın yabancı olması evde konuşulan dilin Türkçe olmamasından kaynaklanmaktadır. Anne ya da babadan birinin evde yabancı bir dil konuşması çocuğun Türkçe ile olan bağı azaltmakta, hata yapma oranını ise arttırmaktadır.

7. C Kurundaki İki Dilli Türk Çocuklarının Toplam Sesli Okuma Hataları

Tablo 7- C kuru öğrencilerinin yaptığı sesli okuma hata sayıları

Hatalar	C Kuru		Toplam Hata Sayısı
	C1 Seviyesi	C2 seviyesi	
KTE	39	15	54
HTE	32	11	43
HA	23	8	31
HE	8	3	11
SA	22	9	31
SD	18	7	25
Te	7	2	9
SK	31	17	48
HY	11	4	15
SÇ	14	5	19
SE	9	3	12
KE	2	2	4
NKY	-	2	2
ET	-	1	1
EO	1	2	3
T	1	2	3
Toplam	218	95	313

C kuru öğrencileri toplam 313 kere hata yapmışlardır. En çok hatayı kelime tekrar etmede (54) yapmışlardır. Bu hatalar sırasıyla ses karışması (48), hece tekrar etme (43), hece atlama ve ses atlama (31), ses düşmesi (25), ses çıkaramama (19), heceleme yanlış (15), ses ekleme (12), hece ekleme (11), telaffuz (9) kelime ekleme (4), eğilerek okuma ve tutulma (3) nefes kontrolü yapamamak (2) ve el ile takip (1) şeklindedir.

C kurunda öğrenciler 313 kere hata yapmışlardır. En çok hatayı kelime tekrar etmede yapmışlardır. Bütün hatalarda diğer kurlara göre daha az yapmışlardır. Duruş hatalarında büyük bir azalma söz konusudur.

8. C Kurundaki İki Dilli Türk Çocuklarının Cinsiyete Göre Sesli Okuma Hataları

Tablo 8- C Kuru öğrencilerinin cinsiyete göre ortalama hata sayıları

Hatalar	C Kuru	
	Kız	Erkek
KTE	5,4	5,4
HTE	4	4,6
HA	2,8	3,4
HE	0,8	1,4
SA	2,6	3,6
SD	3	2
Te	1	0,8
SK	4,2	5,8

HY	1,2	1,8
SÇ	2,2	1,6
SE	1,2	1,2
KE	0,4	0,4
NKY	0,2	0,2
ET	-	0,2
EO	0,4	0,2
T	0,4	0,2
Toplam	1,862	2,05

C kurundaki kız öğrencilerin ortalama hata sayıları 1,862'dir. Erkek öğrencilerin ise 2,05'tir. Kız öğrenciler; hece tekrar etme, hece atlama, hece ekleme, ses atlama, telaffuz, ses karışması, heceleme yanlışı, ses ekleme, el ile takip hatalarını erkek öğrencilere göre daha az yapmıştır. Kelime tekrar etme, kelime ekleme nefes kontrolü yapamamaya ise her ikise de aynı ortalama hata yapmıştır. Ses düşmesi, telaffuz, ses çıkaramama, eğilerek okuma, tutulma hatalarını ise erkek öğrenciler daha az yapmıştır.

C kuru öğrencilerinin sesli okuma hatalarını cinsiyete göre değerlendirildiğinde, kız öğrencilerin hata yapma ortalamaları 1,862'dir. Erkek öğrencilerin ise 2,05'tir. C kurundaki kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre daha başarılıdır. Kız öğrenciler ile erkek öğrenciler kelime tekrar etme, kelime ekleme, nefes kontrolü yapamamak hatalarını aynı oranda yapmışlardır. Erkek öğrenciler; ses düşmesi, telaffuz, ses çıkaramama, eğilerek okuma, tutulma hatalarını kız öğrencilere oranla daha az yapmışlardır. Diğer hata türlerinin tamamında erkek öğrenciler, kız öğrencilere göre daha fazla hata yapmışlardır.

9. C Kurundaki İki Dilli Türk Çocuklarının Anne ve Babalarının Evlilik Türüne Göre Sesli Okuma Hataları Nelerdir?

Tablo 9- C Kuru öğrencilerinin anne ve babalarının evlilik türüne göre ortalama hata sayıları

Hatalar	C Kuru	
	Karma Evlilik	Türk- Türk Evlilik
KTE	6,8	4
HTE	5,4	3,2
HA	4,2	1,8
HE	1,2	0,6
SA	4,6	1,6
SD	3,4	1,6
Te	1	0,8
SK	5,6	4,4
HY	2	1
SÇ	1,8	2
SE	1,6	0,8
KE	0,4	0,4
NKY	-	0,4
ET	-	0,2
EO	0,2	0,4
T	0,2	0,4
Toplam	2,4	1,475

C kuru öğrencilerinin anne ve babasının evlilik türlerine göre hata oranlarında; karma evlilikten doğan çocukların sesli okuma hata sayısı ortalamaları 2,4'tür. Türk anne ve babadan doğan çocukların ise 1,475'tir. Karma evlilikten doğan çocukların; kelime tekrar etme, hece tekrar etme, hece atlama, hece ekleme, ses atlama, ses düşmesi, telaffuz, ses karışması, heceleme yanlışı, ses ekleme, eğilerek okuma ve tutulma hatalarını; Türk anne ve babadan doğan çocuklara göre daha fazla yapmıştır. Ses çıkaramama el ile takip ve eğilerek okuma hatalarını ise daha az yapmıştır. Kelime ekleme hatasını aynı oranda yapmışlardır. Karma evlilikten doğan çocuklar nefes kontrolü yapamamak ve el ile takip hatasını yapmamışlardır.

C kuru öğrencilerinin sesli okuma hataları anne ve babalarının evlilik türlerine göre değerlendirildiğinde, anne ve babası Türk olan çocukların hata yapma ortalamaları 1,475'ken, karma evlilikten doğan çocukların hata yapma ortalamaları ise 2,4'tür. Karma evlilikten doğan çocuklar ses çıkaramama, el ile takip ve eğilerek okuma hatalarını, anne babası Türk olan çocuklara göre daha az yapmışlardır. Kelime ekleme hatasını aynı oranda yapmışlardır. Diğer hatalarda ise anne babası Türk olan öğrencilere göre daha fazla yapmışlardır. Bu anne ya da babanın yabancı olması evde konuşulan dilin Türkçe olmamasından kaynaklanmaktadır. Anne ya da babadan birinin evde yabancı bir dil konuşması çocuğun Türkçe ile olan bağı azaltmakta, hata yapma oranını ise arttırmaktadır.

10. İki Dilli Türk Çocuklarının Bütün Seviyelerine Göre Sesli Okuma Hataları

Tablo 10- Bütün kurlara göre öğrencilerin hata sayıları

Hatalar	Bütün Seviyeler			Toplam Hata Sayısı
	A Kuru	B Kuru	C Kuru	
KTE	307	246	54	607
HTE	290	237	43	570
HA	225	192	31	448
HE	170	63	11	340
SA	165	144	31	340
SD	262	160	25	447
Te	116	43	9	168
SK	233	167	48	448
HY	151	109	15	275
SC	317	175	19	511
SE	134	88	12	234
KE	120	28	4	152
NKY	67	11	2	80
ET	39	6	1	46
EO	50	9	3	62
T	46	8	3	57
Toplam	2692	1684	313	4689

Bütün kurlardaki öğrenciler 4689 hata yapmıştır. En çok hatayı kelime tekrar etmede (607) yapmıştır. Bu hatalar sırasıyla hece tekrar etme (570), ses çıkaramamada (511), hece atlama ve ses karışması (448), ses düşmesi (447), hece ekleme ve ses atlama (340), heceleme yanlışı (275),

ses ekleme (234), telaffuz (168), kelime ekleme (152), nefes kontrolü yapamamak (80), eğilerek okuma (62), tutulma (57), el ile takip etme (46) şeklinde olmuştur.

Bütün kurlara göre öğrencilerin hata sayısı incelendiğinde öğrenciler toplam 4689 hata yapmıştır. Tüm kurlarda en çok hata kelime tekrar etmede yapılmıştır. Seviyeler ilerledikçe öğrencilerin hata sayıları azalmaktadır.

11. İki Dilli Türk Çocuklarının Cinsiyete Göre Ortalama Sesli Okuma Hataları

Tablo-11 Bütün kurlarda öğrencilerin cinsiyete göre ortalama hata sayıları

Hatalar	Bütün Seviyeler	
	Kız	Erkek
KTE	15.116	19.859
HTE	13.275	19.419
HA	10.783	14.438
HE	4.858	10.095
SA	7.908	11,6
SD	11.808	12,628
Te	4,058	6,209
SK	11,866	14,619
HY	7,216	8,885
SÇ	12,4	17,333
SE	4,933	8,657
KE	2,308	7,238
NKY	1,208	3,885
ET	1,125	1,809
EO	1,633	2,304
T	1,058	2,523
Toplam Ortalama	6.972	10,093

Bütün kurlardaki kız öğrencilerin ortalama hata sayısı 6,972'dir. Erkek öğrencilerin ise 10,093'tür. Kız öğrenciler; kelime tekrar etme, hece tekrar etme, hece atlama, hece ekleme, ses atlama, ses düşmesi, telaffuz, ses karışması, heceleme yanlışı, ses çıkaramama, ses ekleme, kelime ekleme, nefes kontrolü yapamamak, eli ile takip, eğilerek okuma ve tutulma hatalarını erkek öğrencilere göre daha az yapmıştır.

Bütün kurlardaki öğrencilerinin sesli okuma hatalarını cinsiyete göre değerlendirdiğimiz zaman, kız öğrencilerin hata yapma ortalamaları 6,972'dir. Erkek öğrencilerin ise 10,093'tür. Bütün kurlardaki kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre daha başarılıdır. Kız öğrenciler bütün hataları erkek öğrencilere göre daha az yapmışlardır.

12. İki Dilli Türk Çocuklarının Anne ve Babalarının Evlilik Türlerine Göre Ortalama Sesli Okuma Hataları

Tablo-12 Bütün kurlardaki öğrencilerin anne ve babalarının evlilik türüne göre ortalama hata sayıları

Hatalar	Bütün Seviyeler	
	Karma Evlilik	Türk- Türk Evlilik
KTE	21,504	13,466
HTE	20,752	11,941
HA	15,504	9,65
HE	10,066	4,741
SA	11,285	7,916
SD	14,952	11,508
Te	7,057	3,216
SK	17	9,533
HY	8,676	7,408
SÇ	18,552	11,258
SE	8,8	4,808
KE	7,304	2,241
NKY	3,819	1,275
ET	1,695	1,233
EO	2,323	1,608
T	2,390	1,191
Toplam	10,729	6,437

Bütün kurlardaki öğrencilerinin anne ve babasının evlilik türlerine göre hata oranlarında; karma evlilikten doğan çocukların sesli okuma hata sayısı ortalamaları 10,729'dur. Türk anne babadan doğan çocukların ise 6,437'dir. Karma evlilikten doğan çocukların; kelime tekrar etme, hece tekrar etme, hece atlama, hece ekleme, ses atlama, ses düşmesi, telaffuz, ses karışması, heceleme yanlışı, ses çıkaramama, ses ekleme, kelime ekleme, nefes kontrolü yapamamak, el ile takip, eğilerek okuma ve tutulma hatalarını; Türk anne babadan doğan çocuklara göre daha fazla yapmıştır.

Bütün kurlardaki öğrencilerinin sesli okuma hataları anne ve babalarının evlilik türlerine göre değerlendirildiğinde, anne ve babası Türk olan çocukların hata yapma ortalamaları 6,437'yken, karma evlilikten doğan çocukların hata yapma ortalamaları ise 10,729'dur. Karma evlilikten doğan çocuklar bütün hataları, anne babası Türk olan çocuklardan daha fazla yapmışlardır. Bu anne ya da babanın yabancı olması evde konuşulan dilin Türkçe olmamasından kaynaklanmaktadır. Anne ya da babadan birinin evde yabancı bir dil konuşması çocuğun Türkçe ile olan bağı azaltmakta, hata yapma oranını ise arttırmaktadır.

4. SONUÇ

Romanya'daki iki dilli Türk çocuklarının yaptıkları sesli okuma hataları çoktan aza doğru; kelime tekrar etme, hece tekrar etme, ses çıkaramama, hece atlama, ses karışması, ses düşmesi, hece ekleme ve ses atlama, heceleme yanlışı, ses ekleme, telaffuz, kelime ekleme, nefes kontrolü yapamamak, eğilerek okuma, tutulma, el ile okuma şeklindedir. Öğrencilerin

birçok hata yaptığı görülmektedir. Bu da onların Türkçe konuşmada fazla pratik yapmadıkları ve sesleri tanımadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.

İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretirken; Türkçenin ses özellikleri, kelime, cümle, metin yapısı sesli okuma yönteminde uygulamalı olarak öğretilmelidir. Bu kapsamda sesli okuma becerisine daha fazla çaba ve zaman harcanmalıdır. Sesli okuma becerisinin gelişimi öğrencilerin konuşma ve dinleme becerilerini de geliştiren bir araç olduğu unutulmamalıdır.

5. ÖNERİLER

1. Öğrencilere öncelikle Türk alfabesindeki seslerin doğru sesletimi iyi kavratılmalı ve öğrencilerin bu konuda yaptıkları hataların tespit edilip düzeltilmesi noktasında çalışmalar yapılmalıdır.
2. Türkçe ve Rumencedeki ses ve sesletim farklılıklarının tespit edilip sesletim sırasında diller arası geçişlerin önlenmesi gerekir.
3. Öğrencilerin seviyesine uygun olan gazete, dergi gibi güncel yayınlar derslerde kullanılmalıdır. Güncel yayınların öğrencilerin ilgisini çekeceği düşünülmektedir.
4. Sınıfta öğretmen tarafından tiyatro metinleri, şiirler, köşe yazıları aracılığıyla sesli okuma yaptırılmalıdır. Bu durum hem öğrencileri okumaya teşvik edecek hem de Türkçenin ses özelliklerini öğrencilerin kavramasına katkı sağlayacaktır.
5. Sesli okumanın dinleme, konuşma gibi becerilerle yeri geldikçe bağlantısı kurulmalıdır. Öğrencinin seviyesine uygun sesli görseller izletilmeli, diyaloglar canlandırılmalıdır.
6. Öğrencilerin ana dilinin Türkçe öğrenimine olan (ses, vurgu, tonlama, duraklama, heceleme vb.) yansımaları belirlenmeli ve öğrencilerin yapabileceği sesli okuma hatalarını önlemek için tedbirler alınmalıdır.
7. Türkçeyi iki dilli olarak öğrenen öğrenciler için her kura göre sesli okuma ölçekleri hazırlanmalıdır.
8. Öğrencilere kelimelerin, cümlelerin anlamına uygun ses tonlaması uygulamaları yaptırılarak öğrencilerin hem sesletimi hem de anlatımı ve anlaması güçlendirilebilir.
9. Öğrencilere kalıp ifadeler, şarkılar ve tekerlemeler ezberlettirilmelidir.
10. Öğrencilere çeşitli cümle türleri arasında karakteristik tonlama temelindeki ayrımları (açıklayıcı, soru, ünlem bildiren cümleler) fark ettirici çalışmalar yaptırılmalıdır.
11. Sınıfta daha önceden bilinen, hikâye, adlar, sözcüklere ya da sözcük öbekleri dinlettirilmeli ve sesletim çalışmaları yaptırılmalıdır.
12. Özellikle Arapça ve Farsça kelimelerdeki uzun okunan sesler fark ettirilmeli ve üzerinde daha fazla durulmalıdır.
13. Melodik, aksan ve ritim kalıpları, mesajın anlamının aktarımını kolaylaştırdığı için öğrencilere farklı ritimlerin taklidi yaptırılabilir.

KAYNAKÇA

- Aksan, Doğan (1975). "Anadili", *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Haziran, C: XXXI, s. 285.
- AKYOL, H. ve TEMUR, T. (2006). İlköğretim 3. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Düzeyleri ve Sesli Okuma Hataları. *EKEV Akademi Dergisi*, 29
- Ekrem, M.Ali (1983). "Kırım ve Noğay Türklerinin Osmanlı Devrinde Dobruca'ya ve Tüm Rumeli'ye Geçmeleri ve Yerleşmeleri".VIII. *Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler*, Cilt. III. s.1599-1606.
- Ekrem, M.Ali (1994). *Din istoria turcilor dobrogeni (Dobruca Türklerinin Tarihi)*.Bükreş: Kriterion.
- Güneş, Firdevs (2011). "İlköğretimde Sesli Okumanın Önemi ve Yararları", *MEB Millî Eğitim Dergisi*, Yaz Sayısı,191,7-24.
- Kara, M. (2011). "Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni Doğrultusunda Türkçe Öğrenen Yabancılara A1-A2 Seviyesinde Türkçe Öğretim programı Örneği", *ZfWT (Zeitschrift für die Welt der Türken)* 3(3).
- MEB, (2009). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6,7,8.Sınıflar)*, Ankara
- Özey, Ramazan (1997). *Dünya Platformunda Türk Dünyası*. İstanbul: Öz Eğitim Yayınları.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri 2*. Ankara: Öncü Kitap.
- TDK. (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Basımevi.
- Ülküsal, Müstecip (1966). *Romanya Türkleri, Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara: TKAE Yayınları.
- Weinrich, U (1968). "Language in Contact".Mouton: The Hague.